

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petti à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek poseben. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125. in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125. in 3126.

Ponudba za poravnavo pri Slavenski banki

V imenu upravnega odbora Slavenske banke je stavljal industrija Western na včerajšnjem občnem zboru upnikov predlog za poravnavo — Ponudena kvota 20 odstotkov — Ogromni stroški konkurznega postopanja

Zagreb, 30. januarja. Včeraj se je vršila skupščina upnikov Slavenske banke in seja upniškega odbora. Seji je prisostvoval tudi predsednik upniškega odbora v Ljubljani dr. Ravnhar. Odobrena je bila prodaja vojašnice v Mariboru za znesek 1.630.000 Din.

V imenu upravnega sveta je predlagal poravnavo industrija Western iz Celja z izjavo, da prevzema jamstvo za poravnavo. V tem primeru bi se moglo izplačati upnikom II. razreda približno 20%, dočim bi bila dosežena v primeru nadaljnega izvajanja konkurznega postopanja na podlagi računov upniškega odbora komaj 17% kvota. Sklep o tej ponudbi poravnave še ni bil storjen, ker zastopnik ravnateljstva dr. Dušan Popović ni bil prisoten in ker mora priti formalni predlog za poravnavo naravnost od upravnega sveta.

Po poročilu dr. Romana Ravnharia razpolaga konkurzna masa z gotovino 18.548.873 Din. S prodajo palče Slavenske banke se bo konkurzna masa pomnožila za nadaljnih 8.500.000 Din tako, da bo gotovina znašala 27.047.873 Din. Vrhla tega spada v konkurzno mimo dvoje industrijskih podjetij, z vojaš-

nico v Mariboru ter razne terjate, tako da se nadaljnje aktive cenijo na Din 10.200.000 Din. Skupna aktiva znašajo 37.127.873 Din.

Pasiva pa znašajo: konkurzni upniki II. razreda 120.763.433.87 Din, pasiva, ki se morajo izplačati s 100 odstotki, pa 6.507.657 Din in se dele na obvezne konkurzne mase 491.975 Din, obveze upnikom I. razreda: 344.091 Din, neizplačani davek 225.000, pravni izdatki 800 tisoč, upravitelju konkurzne mase še 1.000.000 Din, upniškemu odboru 750.000 Din, režija za dva meseca 560.000 Din, neizplačane dividende Trboveljskih delnic 564.572, nepravnavna odpisna uradnikom 1.615.000 Din, dunajski upniki 112.000 Din.

Vrhutega je treba računati z nadaljnimi izdatki z nesku 1.350.000 Din za primer, da bo izgubljena tožba s Pohorinskim zavodom v Ljubljani, tako da znašajo pasiva, ki se morajo izplačati s 100 odstotki, v najslabšem primeru skoraj 8 milijonov dinarjev.

Upniški sestanek je na seji v Ljubljani razpravljal o možnosti izplačila akontacije upnikom II. razreda čim se

rezervirajo svote, ki so potrebne za izplačilo 100% pasiv. Akontacija bi lahko znašala 14%. Po izplačilu akontacije naj se realizirajo še ostala aktiva. Nadaljevanja konkurznega postopanja do konca bi po sedanjih izkušnih trajala še pet let. Konkurzno-upravni stroški na semester bi znašali na manj 600.000 Din. Računa se, da bi znašali izdatki konkurzne mase za 9 semestrov nadaljnje likvidacije nadaljnih 5.400.000 Din. Ker pa so realizirana aktiva cenjena na 10.200.000 Din, bi na koncu likvidacije ostalo za upnike še 4.888.000 Din. Skupni odstotek, ki bi ga prejeli upniki II. razreda, bi znašal 16.5%. Zato je upniški sestanek Slavenske banke v Ljubljani zahteval, naj se sklene med upniki in upravnim odborom Slavenske banke čimprej poravnava, da se na ta način izločijo nadaljnji konkurzni izdatki.

Ponudbo industrija Western, stavljeno v imenu upravnega sveta Slavenske banke, se smatra za ugodno osnovno končno poravnave in se izreže upanje, da bo mogoče doseči še za nekaj procentov višjo kvoto, nego je ponudila.

V ministrstvu za socialno politiko se je vršila dopolnilna seja ministrov Drinovića, Frangeša in Krulja. Konferenca je bila posvečena izvajjanju zakona o javnih delih.

V kabinetu pomočnika ministra finanč. Ješe Protića, se je vršila konferenca načelnikov vseh ministrstev o novi razdelitvi poslov po posameznih ministrstvih.

Nova palača poljedelskega ministrstva

Beograd, 30. januarja. r. »Politika« poroča, da je za novo zgradbo ministrstva poljedelstva in vod odobren kredit četrti milijona dinarjev. Kredit se bo uporabil za kurjavo, ki nai omogoči nadaljevanje del notranje arhitekture in instalacije. Zgradba bo imela 540 sob in 960 m² hodnikov. Vsa se preostala dela morajo biti gotova do konca aprila. V palačo se bo vselilo več ministrstev.

Računski zaključek za leto 1927-28

Beograd, 30. januarja. Zaključeni račun o dohodkih in izdatih v prešem računskem letu izkazuje naslednje številke. Predvideni izdatki 12.883.377.600.25 Din, faktični izdatki 11.521.513.100.77 Din. Državni dohodki so bili predvideni s sveto 11.477.570.000 Din, resnični pa so znašali samo 11.003.456.177.25 Din, torej manj za 384.113.822.75 Din.

Stara zagrebška afera

Zagreb, 30. jan. Minister prometa je odredil, nai se izvrši ponovni pregled delovnih aprobacij državne železnice v Zagrebu, ker so razširjeni glasovi, da so bila izvršena kazniva dejavnica na Škodo države in Železniškega občinka. Železniška direkcija je že imenovala preiskovalno komisijo. To je že četrta komisija. Prvo je imenovalo bivši državni podčastnik v prometnem ministrstvu inž. Avgust Košutč. Kasneje so radikalno vso zadevo potlačili. Član tedanje komisije so bili večinoma upokojeni, neki pa odpuščeni.

Radičevi vdovi odvzet potni list

Zagreb, 30. januarja Današnji »Slovenški Glas« objavlja dois. ki ga je prejela vdova Stjepana Radiča od direktorja zagrebške policije dr. Vragovića. V tem dopisu se je sporoča, da je na zahtevo velikega župana nien potni list za inozemstvo razveljavljen in da mora zaprositi v primeru potovanja v inozemstvo za nove potne dokumente.

Požar v rumunskem petrolejskem ozemlju

Bukarešta, 29. januarja s. Po časopisih vseh iz Morenija je nastal zaradi kratekga stika požar, ki je uničil tri obratujoče petroleske vire in Števinske rezervoarje. Blizu stanovanjske hiše so v nevarnosti, ker požara se niso mogli pogosti. Trenutno cenilo Škodo že na 50 milijonov lejov.

Drakonično pobijanje pijančevanja

Vlada pripravlja stroge ukrepe za pobijanje alkoholizma. — Državni uradniki bodo zaradi pjanosti odpusični iz službe, goštinčarji pa izgube koncesije

— Beograd, 30. januarja. Iz vladnega krogov se izve, da pripravlja vlada drakonične ukrepe za pobijanje pijančevanja, ki se je v zadnjih letih zelo razplaslo. V vinorodnih krajih so bili ljudje takoreko prisiljeni udajati se pijančevanju, ker svojega vinskega pridelka niso mogli prodati. Pa tudi sicer se je popivanje in pijančevanje zelo razplaslo, tako da smatra vlada v zvezi s svojimi ukrepi za povzročilo narodenega blagostanja za svojo dolžnost, omejiti v vsem sredstvi, ki so ji na razpolago, prekomerno vživanje alkoholnih pijač.

Povisanje raznih taks in troškarin na alkoholne pijače se, v kolikor se tiče omejevanja pijančevanja, ni obneslo,

pač pa je kvarno vplivalo na prodajo naših vin v inozemstvu. Zato se je sedaj vlad odločila, da bo izdala posebno uredilo za pobijanje alkoholizma. Vsak, ki bo založen v pjanem stanju, bo obsojen na zapor in vrhutega se na denarno globo. Posebno drakonične ukrepe namernava izdati vlada za državne službence. Pijanec v službi bo imela za posledico takojšen odpust iz državne službe, pijančevanje v prostem času pa se bo kazovalo kar najstrožje. Po dvakratnem opominu more predstojnik takake uradnika odpustiti iz službe. Goštinčarji, ki bi dajali vinjenim gostom pijačo, bodo prav tako strogo kaznovani in lahko v ponovnem slučaju izgube koncesijo.

Zahete hrvatskih obrtnikov

Novi obrtni zakon naj uvede obvezno zavarovanje za obrtnike, ukine uredbo o zapiranju obratov in uredi obrtno šolstvo

Zagreb, 30. januarja. r. V prostorih Saveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu se vršila seja osrednjega in upravnega odbora, ki je bila posvečena obrtniškemu vprašanju. Obisna razprava se je vodila glede strokovnega napredka in obrtnega šolstva, zlasti v vprašanju obrtnic sole v Zagrebu ki ne odzvarajo v svojemnamenu. Poseben odbor bo vredložil pristojnim činiteljem zahteve o temeljiti reformi vsega obrtnega šolstva. Nadalje je bila sprejeta spomeni-

ca na ministra trgovine in industrije za čim prejšnjo ustanovitev novega obrtnega zakona. Novi zakon naj predpisuje pogoje za samostojne izvrševalne obrti dolobe za obrtnice vajence. Uredi izpite za pomočnike in moštve, uvede obvezno zavarovanje vseh obrtnikov ter se izjaviti za samostojne obrtne zbornice. V drugi spomenici se zahteva ukinjenje uredbe o odpiranju in zapiranju obratov.

Mraz in sneg ne pojnjata

Od včeraj zopet pritska nov mrzel val. — V južnih pokrajinah je zaradi snežnih zametov ustavljen ves promet.

Ljubljana, 30. januarja. Dočim je mraz zadnje dni že nekoliko popustil, je nastala včeraj zopet ostra zima. Naraščajoči mraz povzroča precejšnje ovire železniškemu prometu Brdojavnemu in telefonski prometu je v Sloveniji doslej še v redu.

Mednarodni brzi in ekspresni vlaki so danes prihajali v Ljubljano z velikimi zamudami. OSE je imel kar 475 minut zamude. Potniki budimpeštanskega brzovlaka, ki so potovali na francosko reviro, so morali na prog ob Blatnem jezeru na Madžarskem prestati mnogo neprilik in so skoraj 24 ur prebevali na prosti proggi. Garnitura budimpeštanskega brzovlaka, ki se priklopi na Pragerskem dunaškemu, je prispevala v Ljubljano šele danes zluter mest. Včeraj Kakor so pripravovali potniki, je budimpeštanski brzovlak Budimpešta - Velika Kanča - Trst na prog ob Blatnem jezeru popolnoma zamelo, ker so tam včeraj vladali siloviti snežni meteži. Vlak je običaj v snezu nakar en je popolnoma zakopalo. Iz Budimpešte je bil poklican na pomoč bataljon pionirjev, ki so progri odčistili, da je mogel vlak vožnjo nadaljevati.

Termometer je danes ob 8 kazal: Ljubljana - 17 Bohinjska Bistrica - 19. Jezlice - 14 Kamnik - 16 stopnji Na Norianskem in Dolenjskem je mraz silno pritisnil. Dočim so imeli včeraj le 10 stopnji pod nivo, je bilo danes -16 do -20. Izredno lepo in milo vreme imaio kraj severno od Drave. Tako je danes ob 8 zlutar kazal v Mariboru termometer samo 7 pod nivo, kakor včeraj v Prekmurju le danes rapidno padla temperatura in sicer od -5 na -15 stopnji pod nivo. Naučni mraz pritisnil na Gorenjskem v okolici Št. Jurja na Dolenjskem, kjer so imeli danes celo -20 stopnji pod nivo.

Zagreb, 30. januarja. Dočim je vreme v Zagrebu razmeroma ugodno, poročajo iz Like o novih budih snežnih viharjih. Zaradi orkanata sta dva stroja občitali v snegu v neposredni bližini Gračaca. Smejni zameti med Cerovcem in Zrmanjem so bili tako hudi, da je mestoma naletelo do 8 metrov novega snega. Na tej progji je ustavljen ves promet. Osebni vlak, ki je sinoč krenil in Zagreba je zašel v snežni viar tik pred postajo Medjak. Vlak je komaj prodrl do postaje, kjer je občital v snegu.

Položaj na proggi Zagreb - Sušak je nekoliko ugodnejši. Vreme se je pomirilo. To da na nekaj mestih sneg še vedno naletava. Promet se vrši neovirano, ni prekinjen. Vlak prihaja vselej previdne vožnje z velikimi zamudami.

— Zagreb, 30. januarja. Po poročilih iz notranjosti države divijojo snežni viharji po vsej državi z izjemo Hrvatske in Slovenije. Promet vlakov je zelo otežkoen in vlak vožnjo z velikimi zamudami. V Sremu pada sneg že 24 ur.

Zagreb, 30. januarja. Navzite velike napornop Števila de avstria in neprestanega oranja s snežnimi plagi je položaj na liki države, zlasti med Malovanim in Zrmanjem še poslabšan. Površina starega snega je tako oledenela, da je delavci niti s krampi ne morejo prebiti. Danes je začel padati nov sneg, ki ga spremlišči hid vihar. Vsi snegi je na nekaj mestih dosegla 6 do 8 m. Vsaka akcija je za enkrat izključena. Poročila, ki jih je pretekel davi železniška direkcija so zelo pesimistična. Potniški vlaki iz Zagreba vozijo samo do Gračaca. Vsi brzovlaci so do nadaljnega odpovedani. Na splitski strani vožijo vlaki do Knina.

Sibenik, 30. januarja. Od včeraj vse v vsej severni Dalmaciji je buda zima. Tudi snežilo je in je na nekaterih krajih padlo 1 m novega snega. Železniški direktorji so zelo pesimistična. Potniški vlaki iz Zagreba vozijo samo do Gračaca. Vsi brzovlaci so do nadaljnega odpovedani. Na splitski strani vožijo vlaki do Knina.

Borznna poročila.
LJUBLJANSKA BORZA.
Dežive: Amsterdam 0—22.475. Berlin 13.52—18.56 (13.53). Bruselj 0—7.920. Budimpešta 0—9.934. Curih 10.44—10.74 (10.69). Dunaj 7.966—8.026 (8.011). London 0—27.36. Newyork 0—58.87. Pariz 221.75 do 223.75. (222.75). Praga 168.2—169 (169.6). Trst 297.34—299.34 (298.34).

Efekti: Celjska 158 den. Ljubljanska kreditna 125 den. Prastediona 930 den. Kreditni zavod 175 den. Vevče 121 den. Ruše 260—280. Stavbna 56 den. Šešir 105 den.

Les: Tendenca mirna. Zaključen je bilo 9 vagonov in sicer 4 vagoni drv. I vagon remelinov, 1 vagon orebovih hladov. 1 vagon bukovih in 2 vagona desk.

ZAGREBSKA PORZA.
Dežive: Dunaj 801.10. Berlin 13.52. Budimpešta 9.935. Milan 297.10. London 27.36. Newyork 56.87. Pariz 222.75. Praga 168.60. Curih 1095.6.

Efekti: Vojna Škoda 457. promptno in 438 do februar.

INOZEMSKIE PORZE.
Curih: Beograd 9.125. Dunaj 73.07. Budimpešta 90.65. Milan 123.50. Praga 15.30. Milan 27.22. Pariz 20.33. London 25.215. Newyork 520.

Sodišče je potrdilo prodajo nepremičnin Slavenske banke

Sodni odlok o sklepih upniškega zabora z dne 11. decembra 1928

Iz Zagreba poročajo, da je sodišče potrdilo prodajo palača Slavenske banke, ki jo je kupila državna Hipotekarna banka v Beogradu. Sodišče je izdalo o tem naslednji odlok: Sprejem se na znanje in odobravajo se naslednji sklepi na upniškega zabora:

1. glede prodaje palača Slavenske banke v Zagrebu, Vlaška ul. št. 53 Državni Hipotekarni v Beogradu za 9 milijonov Din;

2. glede prodaje hiše v Mariboru, Slovenska ulica 36 Marici Hudnik, v Mariboru za 106.000 Din;

3. glede prodaje posestva Ošeli v Sloveniji Milki Majcen iz Maribora za 12.000 Din;

4. prodaja paketa delnic tečajne mase Slavenske banke (100%) podjetja »Koranti« v Karlovcu, Josipu Miletču iz Matulja in Teodoru Mandiču iz Perniča za 2 milijona Din.

Na dnevnem redu je bila tudi predaja železnega rudnika in litarne v Topusku, oziroma dotičnega paketa (100%) delnic tvrdki Weinberger. Ker je po poročilu konkurznega upravitelja rok opcije za nakup potekel 10. t. m. je upniški zbor soglasno sklenil, naj se ta točka dnevnega reda odstavi ter pre-

Tajanstvena smrt bogatega starca

Senzacijonalna razprava v Sremski Mitrovici. — Bogatega starca Zekovića je baje umoril ljubček njegove hčerke, ki se je hotel polastiti denarja.

Iz Sremske Miarovice poročajo, da se vrši pred tukajšnjim sodiščem razprava, kakršne še ne pomnil in za katero vladu med meščani veliko zanimalje. Razprava na dvorani je vse dni natrpana do zadnjega kotička in policija komaj vzdržuje red.

Predmet te senzacijonalne razprave je smrt bogatega starca, za katerega se ne ve, ali je bil umorjen ali je umrl naravne smrti. Vdovec Milan Abadžija je živel polna tri leta v divjem zakonu z ločeno Živanom Kovačević v Vojski. Iz te zvezre se je rodilo dvoje otrok, od katerih je eden že umrli. Po triletnem skupnem življenju sta se Abadžija in Živana razlaži. Živana je odšla k svojemu 75letnemu ocetu Stevanu Zekoviću, ki je posodoval 19. jutrov zemlje in hišo ter precej denarja. Se živečega otroka je vzela seboj Živana. Njen oče pa otroka ni maral v hišo in zato ga je Živana dala v relo na kmete. Nekega dne je stari Stevan Zeković nepričakovano umrl. Pokopali so ga dostojno. Štiri dni po pogrebu je pa Živana prišla k svoji sestri v Deč in ji zaupala tajno, da oče ni umrl naravne smrti, temveč da ga je zadavil Milan Abadžija s pomočjo Stanka Nikolića. Tast je Živana izpovedala sledete:

Ko sem se živila z Milanom Abadžijo, mi je večkrat očital, da bo moj oče še dolgo živel in da ne bom takoj hitro dobila svojega deleža. Ko sva se ločila, sva si še vedno dopisovala. Pisma je prenašala neka ciganka Mica. Z Abadžijo sva se tudi sestajala in tedaj mi je prigovarjal, naj zastrupim svojega očeta. Ker se zato nisem mogla odločiti, mi je rekel, da ga bo sam zadavil, če ne bom nikomu povедala. Pretil mi je vedno tudi z nožem. Lani 10. junija mi je pisal, da pride v torek ali sredo in da bo umoril mojega očeta. Pisal mi je, naj zgodai ležem v posteljo, da oče ne bo nicesam sumil. Oče se je s sosedi dolgo pogovarjal pred hišo, jaz sem pa vsa razburjena šla spati. Kmalu je prišel v spanico za menoj tudi oče. Za njim sta prisla tudi Milan Abadžija in Stanko Nikolić. Stanko je prijal starca za roke, Abadžija ga je pa začel daviti z roko, ki jo je imel ovito z belo kropo. Slišala sem starca, kako je komaj slišno hrobel: Živana, Živana! Abadžija je nato stopil k meni in mi z nožem v roki zapovedal, naj mu počakem, kie je skrit denar. Pokazala sem mu. Vzel je 13.000 Din. Meni je dal 3000, Stanku pa tudi 3000. Ostanele je obdržal. Stanko je odšel. Abadžija me je pa prisilil, da sem me tu vdalja.

Usodne noči sem zanosila. Preden je Abadžija odšel, mi je ukazal, naj takoj zjutraj povem sosedom, da je oče umrl. Zarpret mi je tudi, da me bo ubil, če ga izdam in mi obljubil, da me zopet vzame k sebi. Če prepričem polovico svojega imetja manj. O vsem tem sem molčala, dokler sem mogla potem mi pa vest na dali mru in povedala sem vse sestri. Orodniški so Abadžijo aretrirali in ga odvedli v zapore v Staro Pazovo. Iz zapore je Abadžija poslal k meni kaznenko Jeleno Ostrič, naj me pregovori, da bom pred sodniki izjavila, da nisem spoznala moških, ki so ponosili v sobo in zadavali mojega očeta.

Milan Abadžija je 37 let star. Po znamosti je pravi tip kmetskega Don Juanja. Ne prizna grozneguma in se vsemu čudi.

Živana si je vse izmislila, se je zagovarjal, da bi preprečila mojo poroko z nekim dekletonem iz St. Pazove. Dal bi ne vem koliko, da ne bi živel z njo. Kako bi potem umoril njenega očeta zaradi njenega denarja? Otoženec Stanko Nikolić je nemarmo oblečen in priznav, da je kritičnega dne imel tisočdinarski bankovce, ki ga je pa dobil za prodanega konja. Pri njem so videli še več bankovcev, za katere pa pravi, da so bili ruski. Prizna tudi, da je kockar in da je zapravil že vse svoje premoženje. Brata Milana Abadžija sta izjavila, da je bil Milan kritični noti doma. Priča Darinko Subotić je pa izjavila, da ji je Jelena Ostrič povedala, da je slišala, kako sta Mi-

pusti upniškemu odboru, da razpravlja o predlogu konkurnega upravitelja, naj se to podjetje odda v zakup pod primernimi pogoji, dokler se ne javi kupec z zadovoljujočo ponudbo. Sodišče odobrava ta sklep.

Upniški zbor je nadalje razpravljal o predlogu zastopnika konkurnih upnikov dr. H. Horvatča, dr. H. Werka in dr. R. Ravnharja, naj se konkurnemu upravitelju dovoli iz konkurenčne posebne nagrade, ker mu je z njegovimi zvezami in ponovnimi intervencijami v Beogradu uspešno zvizišči prodajeno od 8 na 9 milijonov Din za prodano palačo Državnemu Hipotekarni banki v Beogradu. Večina je le temu priznala, da je to mlada univerza, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo ustavila in doslej razvijala v izredno težavnih razmerah. Stare univerze z bogatimi seminarji in institutskimi knjižnicami in zbirkami ter laboratorijskim instrumentarium, ki moge za silo izpopolnjevati svoj inventar z dotacijami, kakršne je prejemala ljubljanska univerza. Ljubljanska univerza pa je moralna ustvariti še vse na novo s sredstvi, s katerimi bi se s težavo držala na primerni višini, ako bi bila imela od prej vso potrebno opremo za znanstveno delo.

Vprav to dejstvo je poklicalo v življenje naše društvo, to dejstvo narekuje našemu društvu dolžnost, da organizira in izvede med namji velikopotezno akcijo v prid in podporo naši univerzi.

V juliju 1929. bo deset let, kar je bila univerza ustanovljena. Univerza sama bo ob desetletnici dala pred državo in narodom, pa tudi pred tujim znanstvenim svetom obračun s svojem delu. Ni se ji treba batiti javnega obračuna, ne bo se ji sramovati deset let življenja.

Ob desetletnici univerze pa naj se tudi slovenski narod prav posebno spominja svojega najvišjega kulturnega in znanstvenega zavoda in mu po našem društvu ponudi podporo, ki je vreden in potreben.

Ob desetletnici univerze naj bi ne bilo slovenske občine, ki bi ne-bila vsaj redna članica našega društva. Ob desetletnici univerze naj bi sleherni dežurni zavod pristopil k našemu društvu.

Ob desetletnici univerze naj bi naša gospodarska podjetja podprtja univerzo s pristopom k našemu društvu.

Ob desetletnici univerze naj bi se številno rednih in podpornih članov pozmolio v stotisoč.

Slovenci! Ne zabimo, da je ljubljanska univerza najvažnejša kulturna trdnjava ne le za naš narod, marveč tudi za ves severozapad naše narodne države! Ne zabimo, da je ljubljanska univerza uresničenje kulturne zahteve, ki je 70 let, od 1. 1848., stala na slovenskem narodnem programu!

Zato pa delajmo in prispevajmo, da bo narodna univerza v Ljubljani ne le živa, ampak da bo rasla in cvetela!

Društvo za nabiranje narodnega univerzitetnega zaklada v Ljubljani.

Samomor 17-letne učenke

Iz Sarajeva poročajo, da se je v ponedeljek obesila v svojem stanovanju v Ulici prestolonskega Petra 17-letna učenka sarajevskega učiteljisa Smilka Boroević. Popoldne je bila Smilka sama doma. Stanovala je s svojim bratom Milovanom, učencem I. razreda gimnazije, pri nadstavniku Joci Mačkiću. V hiši ni bilo nikogar. Žena nadstavnika Mačkića Maca je bila pri sosedih. To priložnost je nesrečna Smilka izrabila za svoje obupne dejanje. Pred samomorom je napisala več poslovilnih pisem, tako svojemu bratu Milovanu, rodiljem, ki divajo v Prnjavoru in dijaku Branku Milovanoviću. Vsebino teh pisem drži policija še v tajnem, vendar se zdi, da je mladenka izvršila samomor zaradi nešrečne ljubezni.

17-letna Smilka se je smrtno zaljubila v nekega študenta, ki je nedavno odpotoval v Beograd, kjer študira pravo. Zdi se, da je mladi student v velikomestnem vremenu pozabil na ubogga Smilka, kar jo je pognoval v obup, da se je odločila za smrt. Boroevića je bila drugače simpatična in splošno pričujljena deklica. V šoli je bila vedno med prvimi učenkami.

Priča večer je prišel njen brat Milovan domov in je ostromel ob prizoru, ki se mu je nudil na hodniku. Niegova sestra Smilka je vseča na kulinjskih vratihi, ki so bila na stežaj odprtih. Milovan je bil tako osupel, da ni vedel, kaj naj počne, ali naj klice na pomoč ali prereže vrv, na kateri je visele sestre.

Naposled je zaklical na pomoč. Prva je prihletila v stanovanje soseda Mata Nikolić. Med tem je bila o samomoru obvezčena tudi policija in rešilna postaja. Prišel je stražnik in prereže vrv, toda bilo je že prepozno. Smilka je bila mrtva.

Prišla je tudi policijska komisija. Zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt nesrečne mladjenke. Nekdo je o samomoru obvezčil tudi gospodinjo Maco Mačkić, ki se je onemestila, ko je zagledala v kuhinji Smilko Boroevića mrtvo. Policija je preiskala sobo, v kateri je Smilka stanovala in je našla listek, na katerem je učenka napisala, da se boji, da bo znorela, ker je živci popuščajo.

Preparandista se je usmrtila na ta način, da je vzel okno iz vrat ter na vrvice navezala konopec od zavesne. Nato je odskočila z vrvice na vratu s pručke in obvezila na vrati.

Politična uganka.

— Kdo je najbolj poceni prepotoval Evropo?

— Afganski kralj Amanullah.

— Zakaj?

— Veljalo ga je samo krono.

Narodni univerzitetni zaklad

Slovenski javnosti

Ob začetku drugega poslovnega leta Društva za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada se zopet obrčamo na slovensko javnost.

Obstava narodne univerze v Ljubljani, kakor upamo, v prihodnje ne bo nikče več ogražala. Toda s tem naše univerzitetno vprašanje še ni rešeno. Zakaj Slovenci hočemo imeti univerzo, ki bo dostojo stala ob strani najvišjim učiliščem doma in v tujini, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo ustavila in doslej razvijala v izredno težavnih razmerah. Stare univerze z bogatimi seminarji in institutskimi knjižnicami in zbirkami ter laboratorijskim instrumentarium, ki moge za silo izpopolnjevati svoj inventar z dotacijami, kakršne je prejemala ljubljanska univerza.

Obstava narodne univerze v Ljubljani, kakor upamo, v prihodnje ne bo nikče več ogražala. Toda s tem naše univerzitetno vprašanje še ni rešeno. Zakaj Slovenci hočemo imeti univerzo, ki bo dostojo stala ob strani najvišjim učiliščem doma in v tujini, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo ustavila in doslej razvijala v izredno težavnih razmerah. Stare univerze z bogatimi seminarji in institutskimi knjižnicami in zbirkami ter laboratorijskim instrumentarium, ki moge za silo izpopolnjevati svoj inventar z dotacijami, kakršne je prejemala ljubljanska univerza.

Obstava narodne univerze v Ljubljani, kakor upamo, v prihodnje ne bo nikče več ogražala. Toda s tem naše univerzitetno vprašanje še ni rešeno. Zakaj Slovenci hočemo imeti univerzo, ki bo dostojo stala ob strani najvišjim učiliščem doma in v tujini, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo ustavila in doslej razvijala v izredno težavnih razmerah. Stare univerze z bogatimi seminarji in institutskimi knjižnicami in zbirkami ter laboratorijskim instrumentarium, ki moge za silo izpopolnjevati svoj inventar z dotacijami, kakršne je prejemala ljubljanska univerza.

Obstava narodne univerze v Ljubljani, kakor upamo, v prihodnje ne bo nikče več ogražala. Toda s tem naše univerzitetno vprašanje še ni rešeno. Zakaj Slovenci hočemo imeti univerzo, ki bo dostojo stala ob strani najvišjim učiliščem doma in v tujini, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo ustavila in doslej razvijala v izredno težavnih razmerah. Stare univerze z bogatimi seminarji in institutskimi knjižnicami in zbirkami ter laboratorijskim instrumentarium, ki moge za silo izpopolnjevati svoj inventar z dotacijami, kakršne je prejemala ljubljanska univerza.

Obstava narodne univerze v Ljubljani, kakor upamo, v prihodnje ne bo nikče več ogražala. Toda s tem naše univerzitetno vprašanje še ni rešeno. Zakaj Slovenci hočemo imeti univerzo, ki bo dostojo stala ob strani najvišjim učiliščem doma in v tujini, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo ustavila in doslej razvijala v izredno težavnih razmerah. Stare univerze z bogatimi seminarji in institutskimi knjižnicami in zbirkami ter laboratorijskim instrumentarium, ki moge za silo izpopolnjevati svoj inventar z dotacijami, kakršne je prejemala ljubljanska univerza.

Obstava narodne univerze v Ljubljani, kakor upamo, v prihodnje ne bo nikče več ogražala. Toda s tem naše univerzitetno vprašanje še ni rešeno. Zakaj Slovenci hočemo imeti univerzo, ki bo dostojo stala ob strani najvišjim učiliščem doma in v tujini, ki se bo s svojim znanstvenim delom uveljavljala v mednarodnem znanstvenem svetu, ugled in članstvo, ki si ga je že pridobil, večala in množila. Zato je potreben, da imajo nje seminarji, laboratorijski in znanstveni instituti na razpolago vse, kar je za uspešno in velikopotezno delo potrebno. Pomislišti je treba, da je to mlada univerza, ki se bo

Dnevne vesti.

— Nabava železniškega materiala. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu razglaša, da je prometni minister po čl. 231 fin zakona za leto 1928/29 pooblaščen, da sklepne dolgoročne pogodbe za nabavo materiala in za nabavo železniških in parobrodskih voznih sredstev. Prometno ministrstvo je dobito dosedaj že večje število ponudb. Ker pa se je od mnogih strani zaprosilo, da se z odločitvijo še počaka, je g. prometni minister odredil, da se ponudbe sprejemajo še do 25. februarja 1929. Seznam materiala, ki se bo nabavil, je na vlogled vsem interesentom pri prometnem ministrstvu, kjer se dobijo tudi splošni tehnični in finančni pogoji.

— Brzjavko potom radija. Poštno ministrstvo je obvestilo vse brzjavne in telefonske postaje v državi o sporazumu med našo državo in generalno družbo brezjednega brzjava v Parizu, da se tako pošljajo od 1. novembra lanskega leta brzjavke v Afriku, Ameriko, Azijo in Avstralijo potom beograjske radio postaje. Za brzjavko, označeno »Via radio«, ali »Via radio Beograd«, ni treba plačati nobene posebne takse.

— Planinsko predavanje v Zagrebu. V petek priredi hrvatsko planinsko društvo »Slijemeč« zanimivo predavanje o lanski Olimpijadi v Sant Moritzu, katera so se udeležili tudi naši tekmovalci. Predavan bo član ZSS g. Gnidovec iz Ljubljane.

Pride! Senzacija! Pride!
Greta Garbo
Grešna strast
Pride! Elitni kino Matiča.

— Novinarski dom v Sarajevu. V nedeljo se vršila glavna skupščina sarajevske sekcijske JNU, na kateri so bila sprejeta nova pravila v smislu novih pravil JNU. Po novih pravilih se je sekcijska izpremenila v Novinarsko društvo v Sarajevu. Izvoljen je bil v glavnem prešnji odbor z g. Ivanovićem kot predsednikom na čelu. Sklenjeno je bilo ustanoviti fond za novinarski dom po zgledu zagrebške sekcijske. V fond so sarajevski novinarji naložili 500.000 Din.

— Statistika gozdnih požarov v lanskem letu. V ministrstvu za šume in rudnike je sestavljena statistika o gozdnih požarih v l. 1928. Gozdni požari so napravili približno za 10 milijonov Din škodo. Od tega odpade na državo 8.5, na zasebnike pa 1.5 milijonov Din. Požigov je bilo malo. Gozdni požari so nastali večinoma radi neprevidnosti drvarjev, ali pa so jih zanetile iskre iz lokomotiv. Gledate na velik kompleks gozdov v naši državi je Škoda, ki so jo povzročili gozdni požari, neznanata.

— Nova mestna uprava v Sarajevu. Iz Sarajeva poročajo, da je končno prispel odlok notranjega ministra, s katerim je imenovan za komisarja Sarajeva Asimbeg Mutelević, za njegovega namestnika pa Dušan Davidović in Peter Janušić. Razen tega je bil konstituiran poseben občinski odbor po takoj zvanem verskem ključu. V odboru je 13 muslimanov, 10 pravoslavnih, 8 katolikov in 4 židje. Včeraj popoldne je bio višji mestni župan Bičakdžić izročil svoje posole komisarju Muteleviću.

— Kongres ženske Male antante. Ženska Malta antanta bo imela letos kongres v Varšavi. Po kongresu posjetijo udeleženke Poljske, ki so ogledajo poljsko kulturno razstavo.

— Odbor Zveze državnih nameščencev za Slovenijo se je na prvi seji dne 24. t. m. konstituiral tako: dr. Josip Ferjančič, dvorni svetnik in sreski poglavnik, za načelniki. Andrej Skulj, oblastni nadzornik šolskih vrtov — I. podnačelnik, Maks Lillek, višji davčni upravitelj v p. — II. podnačelnik, Jože Belšč, davčni kontrolor pri finančni direkciji — tačnik, Anton Fak in t. strokovni učitelj — tačnikov namestnik, Ignacij Rus, sreski tačnik — blagajnik in Ivan Stavec, služileži pri višjem deželnem sodišču — blagajnikov namestnik.

Novi zakoni. Pravkar je izšel v založbi Tiskovne zadruge 24. snopč Zbirke zakonov. Ta snopč prinaša poleg proklamacije Nj. Vel. kralja z dne 6. februarja 1929 in njegovega nagovora na minstre, naslednje zakone, oziroma spremembe v obstoječih zakonih: Zakon o kraljevski oblasti in o vrhovni državni upravi, Zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi, Izpremembe in dopolnitve zakona o tisku, Izpremembe zakonov o občinah in oblastnih samoupravah, Izpremembe in izpolnitve zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, Izpremembe in dopolnitve v zakonu o glavnem kontrollorju, Zakon o državnem sodišču za začetno državo in uredbo za izvrševanje tega zakona, zakon o postavljanju in premeščanju, vpokojevanju in odpuščanju državnih uradnikov. Novi snopč velja 10 Din; s poštnino 11 Din. Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo mrzlo in jasno. Včeraj je bilo lepo samo v Mariboru, drugod pa oblačno in megleno. Snežilo je v Skoplju in Sarajevu. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 7, v Zagrebu 9, v Mariboru in Skoplju — 1, v Sarajevu — 2, v Ljubljani — 3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 776 mm. temperatura je znašala — 17° C.

— Hud mrz v severni Dalmaciji. Pred včerajšnjim je pritisnil v celji severni Dalmaciji hud mrz. Temperatura je padla na — 4, v nekaterih krajih celo na — 10 stopinj, kar je za te kraje Dalmacije izredno nizka temperatura. V vseh krajih severne Dalmacije razen ob morju je zapadel visok sneg, ki dosega mestoma višino enega metra. Zaradi zametov in poledice je vozni in avtomobilski promet zelo otežko. Poštni avtomobil, ki opravlja službo med Šibenikom in Obrovcem, včeraj sploh ni mogel kreneti na pot. Zaradi velike burje,

ki divja ob celiem Primorju, je otežkočen tudi ves parniški promet. Parniki prihajajo v pristanišča z velikimi zamudami.

— Aretirano ravnateljstvo delavške konzum. Iz Subotice poročajo, da so aretirali člane ravnateljstva Zveze delavške konzumov zaradi nezakonitega upravljanja konzumovega premoženja. Decembra lanskega leta je konzum napovedal konkurs s pasivno 3 milijonov dinarjev in aktivo 1 milijon 300 tisoč dinarjev. Zveza konzumov je bila ustanovljena pred dvema letoma in je uživala med delavci veliko zaupanja. Zvezca je tako napredovala do si težaj zverila dom, kar je siromašnejše sloje še bolj vzpodbudilo, da so podjetju zaupali svoje prihranke. Ko je pa Zvezca napovedala stečaj, je prišlo pred domom do burnih priporočil. Delavci so hoteli vdreti v poslovne prostore in opleniti dom. Policia je komaj preprečila, da delavstvo ni doma demoličalo. Uvedla je istočasno tudi preiskavo, ki je trajala do nedavnega in končala z aretacijo 16 članov ravnateljstva Zvezde konzumov.

— Krvav pretep zaradi zemljisci. Brata Milan in Pavel Ranić sta bila že dolgo sprta z bratom Stevanom in Milom Godičem in vasi Velika Graduša blizu Petrinja. Sovraščo med njimi je bilo vedno večje, dokler ni dosegel vrhunca pred dnevi, ko so se fantje strelili. Brata Ranić in brata Godiča so se začeli kakor običajno posvati. Kmalu jim je pa zakipela kri in prišlo je da pretepa. Napadli so se z noži in kolci in se neusmiljeno obdelovali do krvi. Vsi so že bili krvavi, ko so prihitele sedjevale v ih pomirili. Pavel Ranić in Stevan Godič sta imela težke rane po glavi in na prsih in sta kmalu izdihnili. Milana Ranić in Milana Godiča so orožniki takoli aretilali. Priznala sta, da sta sodelovala pri teme, toda ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je smrtno zabodal Pavila in Stevana.

— Revolverski napad na nezvesto dekle. Iz Indije poročajo, da je v noči od sobote na nedeljo 20letni mizar Anton Ofenbacher napadel s samokromesom na plesniču Marija Werner in jo hudo ranil. Mizar je imel z dekletom ljubljivo razmerje, ki se je pred mesecem razdroblil. Pant pa dekleta ni mogel pozabiti in pred božičem ji je pisal pismo, v katerem jo prosi, naj se pobota z njim. Marija na pismo seveda ni odgovorila. V soboto je bil v Indiji v neki gostilni ples Priša sta mizar in Marija, ki se je zavabila z drugimi in plesala. Med plesom je Ofenbacher nenadoma stopil k njej in ustrelil na njo trikrat. Dekle se je zgrudilo na tla in gostilni je nastala panika. Napadalec si je nato pognal dve krogli v prsa. Obišlo so ga v sarajevsko bolnico. Napadalec najbrž ne bo okreval.

— Krvava krstna slava. Iz Sarajeva poročajo, da je na dan sv. Jovana slaval svojo krstno slavo logar Jovan Bošković iz Bilavolaca. Na njegovem slavo je prisel tudi Pero Miličević iz Grmilačke, ki se je napadol in začel razgrajati. Nenadoma je brez povoda potegnil iz žepa nož in zabolel seljaka Begića, ki je bil tudi na krstni slavi. Begić se je zgrudil težko ranjen. Odpeljali so ga v sarajevsko bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Njegovo stanje je brezupno.

— Pri vpadl sivorenemasti polti, motnih očeh, slabosti, zmanjšani delamoznosti, potrem, razpoloženju, težkih sanjah, želodnih bolečinah, pritisnik krv v glavo, je priporočljivo nekaj dni na teče kupico prirodne grenčice »Franz-Josef«. V zdravniški praksi vodo »Franz-Josef« poglavito po rabljajo zato, ker brzo odstrana vzroke mnogih bolezniških pojavorov. Dobri se v vseh lekarinah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— GRADSKA LEKARNA. Kamenita ul. 11. Spremite mojo najstrenje zahvalo za poslani »Reumatiss«. Ze od prve steklenice so mi odjenjala bolečine. To je najboljše sredstvo od vseh.

Ivan Stipan, Spital a. d. Drau.
Iz Ljubljane

— Rumunska kraljica na potu skozi Ljubljano. Z jutranjim beografskim brzovlakom, ki je imel 62 minut zamude, je prispela davi v Ljubljano rumunska kraljica — vdova Marija Njen salonski voz za Pariz so priklopili v Vinčkih beografskih brzovlaku, ker je imel OSE, kateremu bi se moral kraljicin voz priklopiti. Večerne zamude že iz Caribroda dalje. Kako zatrjujejo, se rumunska kraljica pelje v Pariz.

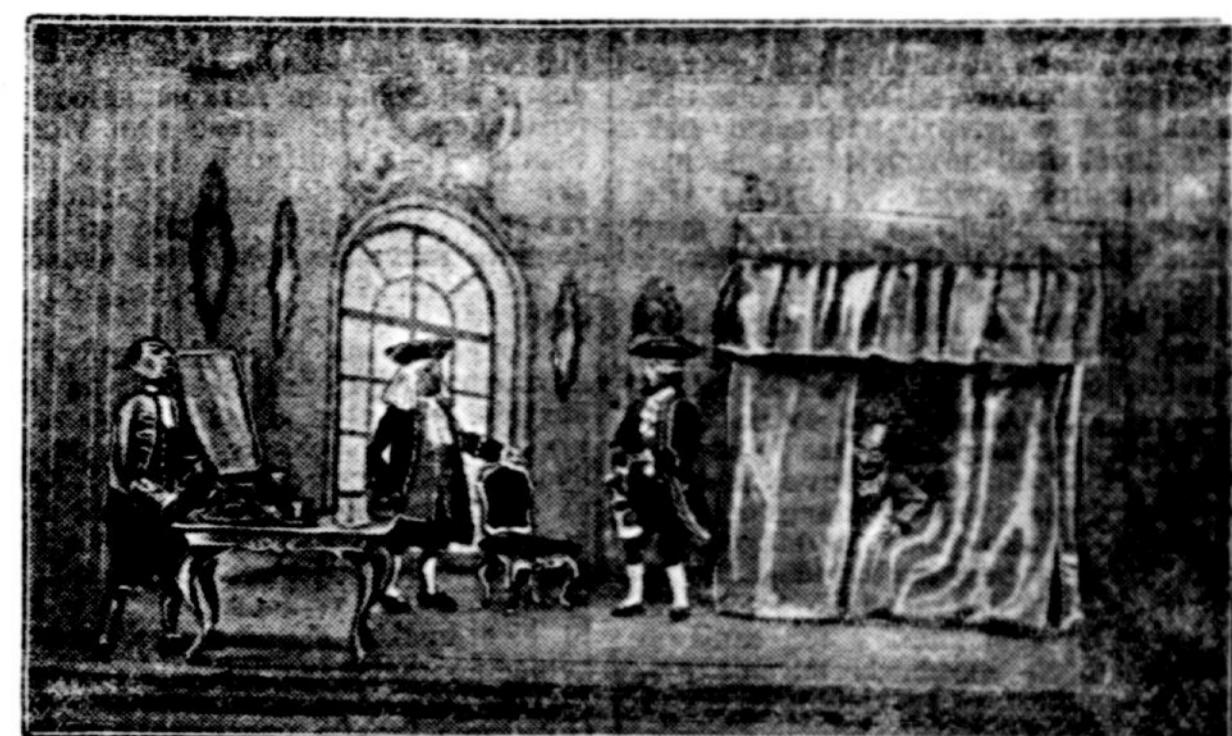
— Velika umrljivost v Ljubljani. Letošnje vremenske prilike in druge okolnosti povzročajo v Ljubljani zadnji čas veliko umrljivost. Od 21. januarja do danes je umrlo 48, večinoma starši meščanov. Zabeleženih je več slučajev pljučnice in tudi influenze. Smri pobira zlasti stare ljudi. Med drugimi je 25. t. m. umrl inž. Karol Brus, ki je bil rojen 29. septembra 1847 v Ljubljani. Ta mesec je umrlo približno že 50 ljudi, kar je gotovo rekordno število prejšnjem letom.

— Hud mrz v severni Dalmaciji. Pred včerajšnjim je pritisnil v celji severni Dalmaciji hud mrz. Temperatura je padla na — 4, v nekaterih krajih celo na — 10 stopinj, kar je za te kraje Dalmacije izredno nizka temperatura. V vseh krajih severne Dalmacije razen ob morju je zapadel visok sneg, ki dosega mestoma višino enega metra. Zaradi zametov in poledice je vozni in avtomobilski promet zelo otežko. Poštni avtomobil, ki opravlja službo med Šibenikom in Obrovcom, včeraj sploh ni mogel kreneti na pot. Zaradi velike burje,

svojih hišah vse stranke, t. je najemnike in podnajeljnike po stanju dne 31. januarja 1929. Popisne pole, ki so opremljene z navodilom, kako se izpolnijo, se morajo oddati najkasneje do včetega 4. februarja 1929 med uradnimi urami od 8. do 14. ure na mestnem magistratu — Mestni trg soba 2. I. nadst. soba št. 22. mestna posvetovalnica. V sobotu 2. in v nedeljo 3. februarja se pole istotam tudi sprejemajo od 9.—11. dopoldne.

ZABAVNI VEČER
P. O. GRFKE
9. februarja
v KAZINI

Agilni Sokol I. otvoril na Taboru lastno marijonetno gledališče.
— Senzacijonalno gostovanje »Teatra dei Piccoli« v Parizu.

Gasperček prisluškuje in dožene, da so spremenili v začaranega princa ...
Prizor iz Poccijeve satire na aristokracijo »Začarani princ«.

Ljubljana, 30. januarja.

V Parizu je sredi minulega meseca vzbujalo ogromno pozornost marijonetno gledališče italijanskega kritika in pisatelja Vitторija Podrecca »Teatro dei Piccoli«, namenjeno v velikem gledališču »Champ - Elyse es«. Podrecca ni nazval svojega gledališča »Teatro dei piccoli« zato, ker bi imelo biti teater za male, temveč zato, ker je teater malih lesnih igralcev.

Ze premijeri je osvojilo Podreccino marijonetno gledališče v Pariz. Vsak poenostoperi operator marijonet je dovršen virtuoš. Kakor da imajo prste najboljšega pianista, obvladajo klavirato zič, tako da podajajo meter visoki leseni igralci vsekodobno precizno človeške kretanje. Petje in scenično življenje sta tako mojstrska, da ustvarjata popolno potrebno strogo kontrola.

Podreccino gledališče je prepotovalo z velikim uspehom vso Evropo in Ameriko. Poleg velikih oper, kot n. pr. Mozartovega »Don Juan«, obstoja njegov veliki repertoar iz oper, uglasbenih posebej za »piccole«. Za svoj nastop v Parizu si je izbral Podrecca spored, sestavljen iz treh delov: cirkuskega opernega in music-hallskega.

V prvem delu vidimo dražestno signori no Serafinu, kako pleše s svojimi leseni nožnici na veliki papirnatih žogah. Črni Bil-Bul izvaja ajtežje akrobacije na vrvi in skale vsakokrat po izvedeni točki do rampe kjer se s tradicionalno cirkusko gesto zahvaljuje publiki za pluskanje. In tako dalje, dokler ne zardon v malem popolnoma učinkovitom orkestru prvi akord moderne Republikejope. Glasovni material nevidljiv pevec ne zaostaja v nobenem primeru za igro marijonet in operno glasbo.

Zvezda marijonetne družine je malo pianist, ki nastopa kakor običajno vse zvezde v zadnjini točki. Vsakdo lahko spozna v njem prvi mah slavnega pianista Sauerja. —k

Kokainske orgije madžarskega barona

Po poročilih iz Budimpešte je dolečela tragična smrt komaj 30 letnega barona Evgenia Kővessa, sina bivšega avstro-ogrškega armadnega poveljnika. Kővess je bil stalni gost zakonih nočnih lokalov, kjer se zbirajo razni temni elementi in uživajo kokain. Takoj po baronovi smrti so pozvali na policijo 80 prostitut, s katerimi je baron občeval med orgijami, da se ugotovi vzrok njegove smrti. Izkazalo se je, da je prišlo v stanovanju neke prostitutke do zastrupljenja s kokainom in da so vršile za nameček še orgije sadističnega značaja.

V noči pred svojo smrtnjo je prišel Kővess k dotični prostitutki in jo prisiljal, da se načini na njih. Kővess je bil omamljen, so prostatute navalile nanj, ga slekle in bliale po nagem telesu. Čez nekaj ur se je baron zdramil in prisol, naj mu dajo še eno dozokokaina. Zastavil je menino in zlato uro. Ko je bil znova omamljen, so ga odnesle prostitutke sčelenega v nezakurjeno podstrešno sobico in ga pustile na mrazu, tako da je dobil akutno vnetje pljuč, kateremu je podlegel.

Erdely pred sodiščem

Obravnava proti Erdelyju še vedno traja. V soboto je govoril drž. pravnik, včeraj, ko se je obravnava nadaljevala, da je govoril Erdelyjev zagovornik dr. Gall. Zadnje dni se je zanimanje za proces, ki se bliža koncu, podvojilo in na sodno dvorano je bil velik naval. Policia je le s težavo zadrževala načelno ravnateljstvo.

Dr. Gall je uvodoma povdral, da je trdno prepričan, da je Erdely nedolžen. V tem prepričanju je tudi brezplačno občenjev obrazmo. Erdely je tipičen pojaz iz dobe inflacije in konjunkture. Njegove roke so sicer umazane, toda s krvjo niso omadezvane.

V nadaljnjem govoru je skušal zagovornik občenjev razbremeniti in predvsem pobiti izjavne raznopravje. Izjavil je, da se je pričela razprava proti Erdelyju.

Iz Washingtona poročajo, da je vložila predsednica organizacije »American Federation of Industrial Women« Fuller Wintersova v imenu svoje korporacije prošnjo, naj ji dovolijo ustaviti ženske legije, ki bi pomagale narodnim gardam. Ta Amazonka misli resno na žensko armado in je tudi ustavila svoj predlog, o katerem najimprej razpravljajo ameriški kongres. Wintersova je izjavila, da se je med svetovno vojno najboljje pokazalo, da morajo biti ameriške ženske res primanjene za vsak slučaj. Novinarji je izjavila, da nima namena ustavljati žensko armado, da bi omogočili ženskam, da se učijo naravne smrti.

Občenec, ki je bil med razpravo hladnokrv, je med zagovornikovim govorom glasno plakal. Razprava se v četrtek nadaljuje in bo še ta teden končana.

Ženska armada

Iz Washingtona poročajo, da je vložila predsednica organizacije »American Federation of Industrial Women« Fuller Wintersova v imenu svoje korporacije prošnjo, naj ji dovolijo ustaviti ženske legije, ki bi pomagale narodnim gardam. Ta Amazonka misli resno na žensko armado in je tudi

Sekula Jenč:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Razvaline so obdane z visokim nasipom v obliki polkroga, kar priča, da je bil tu nekoč amfiteater. Vrh nasipa je skrbna roka zasadila mlada drevesca. Nekaj korakov od tod je železniški nasip. Baš je privolil nad cesto vlak, ki je drveč proti novopeštanskemu mostu. Nasproti cirka je krčma »Pri Kremplovem mlino«. V krčmi je mlad ciganča baš zabaval družbo izletnikov z nekoč moderno pesmijo.

Za hip sem se ustavil pred vhodom v cirkev in razmišljal, ali bi vstopil. Travnik je bil moker, ker se je stekla manj voda z nasipa. Iz močvirja se je razlegalo regljanje žab, teh prastarih pevcev, hvaličnih stvarnikov modrosti od ustvarjenja sveta do danes.

Nekaj korakov od razvalin se je pasila krava z belo liso na čelu. Dvignila je glavo in me začudeno pogledala. O, že bi bil znal čitati v teh sanjavih živaliških očeh, morda bi mi bile prihranjene najteže izkušnje mojega življenja!

Močan veter je pihal po potu. Za hip sem se ustavil pred vhodom v razvaline. Kar mi je začelo srce močno utripati. Sam ne vem, zakaj. Bilo je, kakor da preže tam med razvalnimi name divje zveri in strahovi.

Vstopil sem in se ustavil sredi stareške arene.

Bele kamnite klopi so me gledale presenečeno in plaho, bile so kakor precesija okamnjenih pogrebcev. Nad glavo se mi je razprostiralo jasno, sinje nebo. Sredi cirkla je bil kup prepreče, razbiti opeke. To so bili ostanki starega olтарja, poraščeni z visoko travo. Tu so nekoč ležale žrtve in gost dim se je valil proti neusmiljenemu nebnu.

Odkril sem se v tej svečani tišini.

— To tisočletno kamnitje je video mnogo gorja in solza. — sem šepeval sam pri sebi.

Toda na klopeh ne sede več uradniki kolonialnega mesta, ne naduti domači meščani, kramarji in trgovci s sužnji, ne rimske žene pozelenjih pogledov, ki se naslavajo ob pogledu na krvaveče žrtve. Samo žabe regljanjo tu neumorno nad kamnenitimi žlebovi posrušenega vodopada. In samo mrtvaški vetrič zapoje tu včasi otočno pesem — kakor da strašijo tu ob stoječi vodi duše žrtv, padlih pod gladiatorjevimi mečem.

— Koliko ljudi je šlo v ta cirke?

Sem praktičen človek in zato sem hotel takoj izračunati. Amfiteater ima obliko kroga. Seštel sem korake od prve kamnite klopi do sredine kroga. Do olтарja sem našel šestnajst korakov. Računal sem kvadratni meter na vsakega gledalca in izračunal, da je bilo v cirkusu prostora za 4300 ljudi. Morda jih je pa šlo včasih še več, če so bile polne tudi gornje kamnite galerije. In moral sem pritrdiriti onim raziskovalcem, ki so cenili število prebivalcev Aquinca po prostoru v cirkusu na 60—70.000.

Stopil sem k desnemu oltarju in se odkril. Veter mi je zapihal nad glavo. Nič naman posebno bujne fantazije, a vendar sem si skušal predočiti, kakšen je bil ta cirkus pred 2000 leti, ko so še prirejali v njem borbe z divimi zvermi. Kamnite klopi gotovo niso bili takole gole. Morda so bile pogrenjene s pestriimi preprogrami, pod katerimi so bile mehke blazinice, da so mogle udobno sedeti žene rimskeh uradnikov in vojaških dostojanstvenikov, ko so se naslavale ob pogledu na razmesnjene žrtve. Tudi tista loža, v kateri je sedel propraetor s svojim spremstvom, do-

kier ni dal s slonokoščeno palico znamena, naj se igre prično, je morala biti lepo okrašena s škrlatom in krasnimi attaluskimi preprogrami. Po vsem amfiteatru so odmevali navdušeni klisci razburjenega občinstva.

Ni tudi izključeno, da so bile nad severovzhodnim delom amfiteatra razpete rdeče plante, da so varovale občinstvo pripeljajočega sonca, kajti ta del je bil solnčnim žarkom najbolj izpostavljen. Take arene sem videl v Španiji. Toda usnjene in svilene okrasne cirkle, prevlečene s suknonom, je razjedel zob časa. Ostale so samo kamnite razvaline kakor beli okostnjaki predpotopnih, v lavi pokopanih pošasti.

Lotila se me je nepremagljiva radovednost. Kaj neki je čutil na smrt obsojeni gladiator ali suženj, ko so ga vrgli na tale pesek, da se bori na življenje in smrt z lačnimi zvermi? Kakšne občutke je imel? Kaj je videl, predno so ga zveri raztrgale in požrle? Kaj neki so videle njegove motne oči kot zadnje na tem krasnem solnčnem svetu, ki ni imel za nje ne lepote, ne usmiljenja, ne razumevanja?

Da. Tudi on je morda videl te gore. Gore se od tistih časov niso premaknile. Tudi takrat so zrle nemo in molčne na odprtih amfiteatru, kjer je grozno rjobenje levov dvigalo pesek. Mesta so bila opustošena, milijoni ljudi so legli v večnem počitku, toda nebo je bilo tudi takrat sinje, drevje in trava je zelenela, plaha ptica je tudi takrat letala nad arenou in gore so tudi takrat sanjače na istem kraju, obsojene na večni molk tam, kjer je bilo ozračje polno smradu po ognju in krvi. In suženj z mečem v srcu ali z razmesarjenim telom v kremljih dvigali zveri je lahko videl še enkrat visoko goro s tremi vrhovi na zapadni strani amfiteatra, če je slovo odprl umirajoče oči. Gora zdrži name in v grobni tišini se spogledujeva. Ali pa bom tudi jaz tako ravnodušen, kakor je bil umirajoči gladiator...

Zahotel se mi je poleteti v davnino preteklost, če bi bilo mogoče. Poletel bi skozi morje zraka in časa hitreje in spretnje, nego dvi zemlja proti sosednjem Herakliju. Hitreje nego luna in kometi bi se začaral pravočasno nazaj, a predno bi se vrnil v sedanost, bi se odigravala pred menoj krvava, nesmiselna igra. Že sem se vživel v vlogo umirajočega gladiatorja in vsi moji živci preživajo grozo in strah.

— Zapovedi gori! — mi je šepevala neka tajna moč, — in premakne se s svojega mesta. Zberi vse svoje moči in lahko potisneš čas z njegove osi.

Opotekel sem se. Nenadoma sem se onesvestil in vse mi je zaplesalo pred očmi. Zatisnil sem oči. Skoro hipnotiziran, kakor da se moram pokoriti neki strahotni nadnaravnemu volji, sem skušal premagati zakone življenja, sveta in privlačnosti, da pričaram svojo dušo, skrito v telesu, nazaj v davnino preteklost, v amfiteater staroveškega mesta. Vse okrog mene se je zavilo v temo, v ušesih mi je šumelo, v očeh so se mi delale iskre, zdelo se mi je, da letim z neverjetno brzino nekam v neznanino in neskončno praznino in živci so bili takole napeti, da sem misli, da popokajo. V možganah mi je gorelo, srce mi je močno utriplalo, kakor da letim visoko nad zemljino po zraku mimo novih svetov in ognjenih morja v čudovito beli temi, v zarečki megli. Krik mi je zamrl na ustih, bilo mi je, kakor da drvam v smrt in v pogubo, boreč se z večnimi zakoni privlačnosti, snovi in teze...

— Plaudite! Plaudite!

Okrog in okrog se razlega gromovito rjenje, po zraku vihra neprečedno moreje robcev.

Makulaturni papir
kg à Din 4°
prodaja uprava „Slov. Naroda“

Zahvala.

Za izraze sožalja in sočutja, za poklonjeno prelepoto cvetje ter za nadvse častno spremstvo na zadnji poti naše nepozabne soproge, preljube mamice, stare mamice in tašče, se vsem tem potom prav iskreno zahvaljujemo.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 1. februarja t.l. ob 9. uri zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 30. januarja 1929

Zalujoči rodbini:

notar Hudovernik-Janežič.

4
kier ni dal s slonokoščeno palico znamena, naj se igre prično, je morala biti lepo okrašena s škrlatom in krasnimi attaluskimi preprogrami. Po vsem amfiteatru so odmevali navdušeni klisci razburjenega občinstva.

Zagonetna tragedija v rodbini Antonova
Ovsejenka

Zakonca Ovsejenko živita ločeno. — Mati noče, da bi postale hčerke prostitutke. — Tragedija v Janskih Laznih.

Češki listi poročajo iz povsem neslužljivih virov o zakulisni rodbinski tragediji znanega sovjetskega diplomatika Antonova Ovsejenka, ki je bil sred januarja kot šef sovjetske misije v Pragi nenadoma odpoklican in premeščen v prestolico Litve Kovno kot poslanik sovjetske Rusije. To je bila degradacija, kajti Kovno se še daleč ne da primjerjati s Prago. Javna tajnost je, da je bila sovjetska vlada zelo nezadovoljna z delovanjem svojega zastopnika v Pragi, kajti Antonov Ovsejenko je sovjetsko Rusijo v češki javnosti diskreditiral, namesto da bi bil izposloval obnovitev diplomatskih stikov med obema državama.

To je splošno znano. Manj znano je pa, da je pripeljal Antonov Ovsejenko v Prago tudi svojo rodbino in da je vzbujača njegova žena celo med najbolj elegantsimi in najlepšimi praskimi damami s svojimi toaletami in dragocenim nakitom občudovanje in zavist. Sovjetski zastopnik je prirejal v vili »Terezi« sijajne žanjanke, ki so vzbujače v Pragi splošno zanimanje. Zanimivo pa je, da žena ni odpotovala z možem iz Prage. Ze deli časa ni živila z njim, kajti Antonov Ovsejenko je našel v Pragi metreso in njegova rodbina je bivala že od lanskega leta v privatnem penzionatu v Janskih Laznih pod Kraljicami.

Tik pred odhodom iz Prage je od-

Še o veliki poneverbi dragocenosti v Pragi

Rehoř kot ravnatelj izposojevalnice filmov. — Ječa ga ni izpametovala. — Kako se je znal prikupiti ljudem.

Vsa češka javnost se zanima za držno sleparijo pustolovca Rehořa, ki je pobasal skoro za 4 milijone Kč dragocenosti in brez sledu izginil. Ljudje se nihote vprašajo, kako je mogel mož s tako burno preteklostjo znova začeti tako sijajno karijero, čim je prišel iz ječe. To je pa razumljivo, kajti Rehoř je znal nastopati kot velik gospod. Bil je vedno obzoren in previden. Ko je prišel iz ječe, si je korak za korakom priboril izgubljene pozicije. V Pragi se je pojavil po prevratu kot ravnatelj izposojevalnice filmov »Chicagofilms«. Kot tak je imel mnogo opraviti z ljudmi in vedel se je vedno korektno. Pod njegovim vodstvom je bilo podjetje med lastniki kinematografov na zelo dobrem glasu. Rehoř je znal izposlovati z Prago najbolje filme.

Vsi ječi je počakal, da se zanj bo v davnino preteklost, z katerega je vladalo v Pragi splošno zanimanje. Komaj so si pa Pražani ta film ogledali, se je raznesla vest, da je ravnatelj »Chicagofilms« aretiran radi poneverbe. Šlo je za film »Trije mušketirji«. Rehoř je načrtil film v Parizu in je zaračunal znatno več odskodnino takoj, da je spravil težke tisočake v žep. To se je zvedelo in nihče, ki je Rehořa poznal, ni hotel verjeti. Zadeva je prišla pred sodišče. Rehoř, vedno elegantno oblečen, je sedel tudi na občutnih klopi v žaketu. V rokah je držal razne akte, s katerimi je hotel dokazati, da je ravnal korektno in da gre samo za razliko v tečaju francoske franka. Toda vse zavijanje mu ni nič pomagalo. Sodišče se je prepričalo, da je pri filmu res prislepali težke tisočake. Obsojen je bil na osem mesecev

Za gospodom ravnateljem so se zanimali jetniška vrata. Naj navedemo samo en primer, kako se je znal ljudem prizavati. Ko so predvajali film »Trije mušketirji«, je stal ob vhodu in stisnil vsakemu gostu roko. Mnogim damam je dala rože. Tolika galantnost je moral ljudem ugajati in Rehoř je bil na takratni filmski borzi zelo popularen. Taktika njegovih sleparij je prozorna. Začenjal je vedno korektno in ko si je pridobil zaupanje svojih klientov, je izrabil ugoden trenutek, da je začel slepariti in spravljati denar v svoj žep. Vsi, ki so vedeli, da tiži za tvrdko in, potez, so sluhli, da s podjetjem ni vse v redu. Čudno je pa, da je znal Rehoř iz zakonne trgovine pod imenom njegovega nečaka v kratkem ustanoviti eno največjih trgovin z zlatom, kar jih je v Pragi. Mož je nedvomno velik trgovski talent. Vedel je dobro, da pod svojim imenom ne more nastopati, zato si je izposodil svojega nečaka. Značilno zanj je, da si je izbral takoj drugo branžo. V filmskih krogih je bil že znani in zato je predsednik ter postal draguljar. Polagoma si je pridobil zaupanje velikih tvrdk in čim je bilo vse prizavljeno, je pobasal ogromno množino dragocenosti in pogibil. To je njegova načinjava poneverba. Sledovi vodijo na Dunaj. Rehoř je imel potni list za Grčijo in policija domneva, da jo bo popihal v Južno Ameriko.

Prodajalka

mošane stroke, z večletno praksjo, v vseh ozirih zanesljiva in poštovana, zmožna voditi tudi samostojno trgovino. Želi premeniti mesto. Gre tudi kot blagajnčarca. Pošte na upravo lista pod »Prodajalka/207.

Vinogradarjil

Vinogradarsko koilo, smrekovo, bagremovo (takojje) in kostanjevo, v vseh dolžinah in množinah dovoljna Vlastelinstvo Mokrice, Jesenice na Dolenskem — žel. postaja Brežice, po jasno povojnih pogodbah in censu. Informacije dalec dnevno vlastelinstvo.

Otvoritev točilnice v Dol. Logatcu

v Sicherlovem poslopju, poleg sreskega poglavarstva. Prisnoma domača kaplica, dober prigrizek. Se priporoča M. Antičević. 208

Matija Trlep.

Kupujemo zlato, srebro, platino

n plačamo 1 srebrno kruno Dm 150. 2 srebrna kruna Dm 120. 5

srebrni krop Dm 15.— Preverjamemo v posatenje in posredovanje — Totarje za izdelave drugih krov. Sp. Šitka. Sv. Jureva cesta 10. T

zdravljene in krovne sklepe.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA. Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariratnega blaga in vse informacije brezplačno. 19 L

Svetujemo Vam da si nabavite samo edino načrtni
telo in štvalni stroj
Gritzner in **Adler**
ter švicarski pletilni stroj
Dubied

samo pri
Josip Petelinču, Ljubljana
Telefon 2913